

університеті та ефективного впровадження її у навчальний процес, на нашу думку, передусім потрібно здійснити такі заходи:

- Переглянути на нормативному рівні структури навчального навантаження викладачів найвищої кваліфікації (передусім професорів) у бік зменшення аудиторного навантаження і збільшення робочого часу, призначеного для наукової роботи. За інших рівних умов це означатиме збільшення загального фонду робочого часу принаймні на 10—20 %, а значить — відповідне розширення штатів і збільшення фінансових витрат на оплату праці. Таке збільшення фінансування потрібно передбачити на державному рівні як передумову входження України у Болонський процес.

- Оскільки за таких змін значна частина фонду заробітної плати у вузах витрачатиметься на оплату наукової роботи, потрібно у нормативних документах розробити чіткі, гнучкі і прозорі вимоги до результатів наукової роботи науково-педагогічних працівників, а також умови її заохочення.

- Важливим напрямом вдосконалення навчально-наукового процесу стає також перегляд навчального навантаження студентів у бік збільшення частки самостійної наукової роботи, а педагогічного навантаження викладача — у бік збільшення частки індивідуально-консультаційної роботи. Відповідні зміни практично не потребують додаткового фінансування, однак потребують суттєвих і глибоких організаційних змін на основі продуманих нормативних документів.

- Іншим важливим напрямом роботи є посилення співробітництва наукових шкіл університету та АН України як у справі проведення наукових досліджень, так і у вихованні молодих науковців. Інтеграція вітчизняної академічної та вузівської науки в єдину університетську науку в майбутньому має привести до створення об'єднаних науково-навчальних комплексів на зразок західних університетів.

Т. А. Гузік, канд. пед. наук,
кафедри іноземних мов ФЕФ

ОСВІТНІЙ ПРОДУКТ У ГАЛУЗІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Продуктом у галузі освіти може називатися послуга, яка пропонується споживачам для задоволення їх потреб. Від того, наскільки освітній продукт відповідає потребам ринку освітніх послуг і наскільки вони конкурентноспроможні, залежить успіх навчального закладу.

Ринок освітніх послуг формується у значній мірі під впливом соціально-економічних умов країни, в якому знаходиться відповідний навчальний заклад.

Освітній продукт створюється в процесі науково-педагогічної праці, яка в свою чергу є різновидом наукової праці.

Узагальнення різних підходів до характеристики освітніх послуг дозволяє виділити загальні та специфічні їх ознаки. *Загальні* ознаки — низький рівень відчутності, який проявляється у неможливості оцінки якості та об'єму освітніх послуг до повного їх споживання; невід'ємність освітніх послуг від джерела їх отримання; нематеріальність; небережуваність. *Специфічні* ознаки — непостійність якості, висока собівартість, тривалий термін надання послуг, віддаленість виявлення результату, наявність характеру змішаного блага.

Що ж представляє собою «освітня послуга»? Чи може бути лекція викладача, повний курс дисципліни або проведення конференції з представниками галузі такою послугою? Необхідно дати чіткіше визначення продукту вузу для розуміння місця конкретної послуги у загальній діяльності навчальної установи.

Освітній заклад виходить на ринок з освітньою програмою, яка включає в себе зміст, організацію й опис технології навчального процесу, систему управління цим процесом і систему його методичного, матеріального та кадрового забезпечення. Тому продукт освітнього закладу можна визначити як освітню програму.

Освітня програма — це комплекс освітніх послуг, який має на меті зміну освітнього рівня або професійної підготовки споживача, забезпечений відповідними ресурсами освітньої організації.

Технологія розробки освітнього продукту:

- маркетингові дослідження ринку освітніх послуг;
- стратегічне планування і вибір цільового сегменту ринку;
- формування пропозиції освітньої послуги або комплексу освітніх послуг;
- розробка освітнього продукту або послуги (зміст і формат);
- апробація освітнього продукту;
- забезпечення (створення і розвиток) навчально-методичної бази;
- кадрове забезпечення реалізації освітнього продукту;
- організація навчального процесу;
- процес надання освітніх послуг (навчання);
- розробка і запровадження системи контролю якості;
- оцінка освітнього продукту (збір даних, їх обробка й аналіз);
- подальший розвиток освітнього продукту (розширення, оновлення, оптимізація).

Розробка освітніх послуг включає:

- цілепокладання;
- відбір змісту (об'єм, складність);
- розробка і формулювання концептуального підходу до навчання та оцінювання досягнень тих, кого навчають;
- розробка й опис технології навчання;
- розробка й опис технології контролю, оцінювання і перевірки досягнень тих, кого навчають;
- навчально-методичне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення;
- кадрове забезпечення і робота з викладацьким складом;
- розробка принципів організації навчального процесу;
- розробка пакета рекламно-інформаційних матеріалів;
- організація додаткових або супутніх освітніх послуг;
- розробка системи контролю якості освітніх послуг;
- оцінка освітнього продукту;
- подальший розвиток освітнього продукту.

Освітній продукт в галузі навчання іноземним мовам включає:

- програму;
- планування (довгострокове і короткострокове);
- навчально-методичні комплекси і додаткові навчально-методичні матеріали;
- навчальна діяльність викладача.

Об'єкти контролю якості освітнього продукту:

- програма;
- планування;
- навчально-методичне забезпечення;
- навчальна діяльність викладача;
- ставлення викладача до тих, кого навчають;
- організація навчального процесу;
- досягнення тих, кого навчають;
- міра задоволення тих, кого навчають.

Характеристики конкурентноспроможного освітнього продукту в галузі навчання іноземним мовам:

- валідність заяв щодо кінцевого результату навчання;
- використання сучасних технологій навчання;
- використання широкого спектру сучасних заходів навчання іноземним мовам;
- демонстрація компетентності викладацького складу;
- наявність орієнтованого підходу у навчанні іноземним мовам;
- міра задоволення тих, кого навчають (диплом, сертифікат, сума знань, навички й уміння);
- умови навчання.